3. Семенишина Л. До питання семантичного перетворень термінів в умовах неспеціального контексту / Л. Семенишина // Українська термінологія і сучасність : матер. II Всеукр. наук. конф. – К. : Вид-во КМА, 1997. – С. 45–56.
4. Скрыльник Н. А. Словообразовательные модели неологизмов в современном английском языке / Н. А. Скрыльник. – Кривой Рог : Экспресс, 2002. – 196 с.
5. Ткачева Л. Б. Основные закономерности английской терминологии / Л. Б. Ткачева. – Томск : Изд. Томск. ун-та, 1987. – 212 с.
6. Федосеев П. Н. Несколько слов о современных терминах / П. Н. Федосеев. – М. : Сов. энцикл., 1983. – 840 с.
7. Ягудена А. Р. Социолингвистический аспект в изучении новой лексики / А. Р. Ягудена. – Ростов-н/Д : Правда, 2003. – 344 с.
8. Word Spy [Electronic resource]. – Access mode : http://www.wordspy.com/categories/politics.asp. – Title from the screen.

Надійшла до редколегії 09.02.15

УДК 821.111 (73) – 1.09

С. Ю. Гонсалєс-Муніс

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

МОВНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ГЕНДЕРА В ПОЕЗІЇ ЕДРІЕНН РІЧ

Проаналізовано особливості мовної репрезентації гендера в поезії американської поетеси Едріенн Річ. Розглянуто питання співвідношення мови та гендера, висвітлено поняття гендерної лінгвістики, окреслено процес становлення гендерних студій та їх зв'язок із феміністичною теорією. Розкрито поняття «жіночого письма», визначено його специфічні риси; досліджено, як реалізується «жіноче письмо» в поезії Едріенн Річ, які художні стратегії обирає авторка для гендерної репрезентації жіночої мови у своїх творах.

Ключові слова: гендер, гендерна лінгвістика, феміністична критика, «жіноче письмо», фемінінний, маскулінний, патріархат, суб'єкт.

Гонсалес-Мунис С. Ю. Днепропетровский национальный университет имени Олеся Гончара. ***ЯЗЫКОВАЯ РЕПРЕЗЕНТАЦИЯ ГЕНДЕРА В ПОЭЗИИ ЭДРИЕНН РИЧ***

Проанализированы особенности репрезентации гендера в поэзии американки Эдриенн Рич. Рассмотрены вопросы соотношения языка и гендера, освещено понятие гендерной лингвистики, описан процесс становления гендерных студий, а также их связь с феминистической теорией. Исследовано понятие «женское письмо», перечислены его специфические черты, проанализировано, как реализуется «женское письмо» в поэзии Эдриенн Рич, какие художественные стратегии выбирает автор для гендерной реализации женского языка в ее текстах.

Ключевые слова: гендер, гендерная лингвистика, феминистическая критика, «женское письмо», фемининный, маскулинный, патриархат, субъект.

Honsales-Munis S. Yu. Oles Honchar Dnipropetrovsk National University. ***LANGUAGE REPRESENTATION OF GENDER IN ADRIENNE RICH'S POETRY***

The research is an attempt to analyze peculiarities of the language representation of gender in Adrienne Rich's poetry. In addition, the article touches upon the notion of «women's language» which has become an integral part of the gender studies. The origin of the term and its basic features were analyzed as well. Moreover, the article contains a detailed analysis of Adrienne Rich's works, a thorough research of the linguistic units, metaphors, images, and motifs the author uses in order to express her female experience. The study discovered a wide use of lexical units connected with material realities that structure woman's experience, such as household items, clothes, makeup, laundry, and housework. Adrienne Rich's poems are often centered on a female body, depicting in detail all possible female experiences from menstruation, pregnancy, childbirth to sexual experience, especially with a person of the same sex. Frank depiction of homosexual relations between women is one of the most striking features of Rich's poetry. In conclusion, it was mentioned that the use of «women's lan-

© Гонсалєс-Муніс С. Ю., 2015

guage» became a productive tool for the author enabling her to go far beyond the limits of a traditional language. This type of language provided her with a number of means and devices (including particular lexical units, symbols and metaphors) that were used by Adrienne Rich to voice unique female experience which had been previously marginal in the American poetry.

Key words: gender, gender linguistics, feminist critics, «women's writing», feminine, masculine, patriarchy, subject.

Питання співвідношення мови та гендера привернули увагу дослідників у 70-х роках XX століття. Тоді і виник новий напрям у науці – гендерна лінгвістика. Становлення та інтенсивний розвиток гендерних досліджень в мовознавстві пов'язують зі зміною наукової парадигми в гуманітарних науках під впливом постмодерністської філософії. Нове розуміння процесів категоризації, відмова від визнання об'єктивної істини, зацікавлення суб'єктивним, зокрема приватним життям людини, розвиток нових теорій особистості, а саме теорії соціального конструктивізму, призвели до перегляду наукових принципів вивчення категорій віку, статі та національності, які раніше вважали біологічно детермінованими [5, с. 32].

Прикладом перших гендерних досліджень в лінгвістиці вважають роботу Отто Єсперсена «Мова: її природа, розвиток та походження» (1922), яка містить окремий розділ про мовленнєву поведінку жінок, дітей та іноземців і не має відповідного розділу, що вивчає мову чоловіків. Зразком класичної мови є саме чоловіча мова, а жіноче мовлення вважалося таким, що відходило від норми. Таке ставлення до жіночої мови зумовило підсилений інтерес до проблематики з боку жінок науковців, особливо серед представниць феміністичної критики мови. Суттєвий внесок у розвиток досліджень мовної репрезентації чоловіків і жінок був зроблений у працях Робін Лакоф (1975), Дейл Спендер (1980), Дебори Таннен (1986, 1990) та ін.

У 90-х роках XX століття гендерні дослідження в лінгвістиці поширюються і на пострадянському просторі. Гендер в мові стає об'єктом аналізу в працях А. Кириліної, М. Томської, Н. Габріелян, К. Горошко, В. Агеєвої, С. Павличко, М. Крупки, Г. Улюри. Цей напрям мовно-гендерних розвідок пов'язаний з вивченням способів презентації чоловічої та жіночої статі у мові, увагу до якого привернули представниці феміністичної теорії, скажімо, Розі Брайдотті, Дж. Коутс, Е. Шовалтер. Дослідниці наголошували на тому, що мова переважно зображує світ із «чоловічої» позиції, а жінка часто залишається «невидимою» в мові.

Одним із ключових моментів гендерного підходу стала теорія «жіночого письма» (*écriture féminine*), що знайшла своє втілення в конкретних літературних творах (тексти Маргарет Дюрас, Елен Сіксу, Вірджинії Вулф та ін.), а також в однойменній феміністичній концепції. Теоретичні засади жіночого письма поєднують критерії, запозичені з теорії лінгвістики та психоаналізу, із постструктуралістським методом деконструкції. Термін «жіноче письмо» є французьким, у 1970-х його пов'язували із творчістю та діяльністю Елен Сіксу та Ксав'єр Готьє. Згодом «*écriture féminine*» почав обростати різними обґрунтуваннями та коментарями (здебільшого в американській літературній критиці) і отримав назву «women's writing». Ознаками «жіночого письма», на думку Т. Гречушникової, можна вважати «легалізовану чуттєвість, відверте зображення жіночого тіла, різноманітність форм, відмову від традиційної побудови тексту, нетипове використання «смислових мовних одиниць», вільну інтерпретацію текстів експериментальної поезії» [4, с. 251]. Від себе додамо, що варто також звернути увагу на специфіку вибору лексичних одиниць, використання образів, символів, безпосередньо пов'язаних з жіночим світом. Аналізуючи особливості мовної репрезентації гендера в поезії Е. Річ, ми, перш за все, звертаємо увагу на те, як реалізоване «жіноче письмо» в її творчості, які художні стратегії обирає авторка для гендерної репрезентації жіночої мови.

Мета дослідження полягає у вивченні способів мовної репрезентації гендера в поезії Едріенн Річ, виявленні індивідуальних особливостей використання «жіночого письма», аналізі вибору лексичних одиниць, за допомогою яких авторка зображує художній простір своїх поезій.

Американська поетеса Едріенн Річ була яскравою представницею феміністичного руху за права жінок. У своїй творчості вона обрала лінію боротьби з патріархальною системою мислення, в якій за чоловіком та жінкою закріплюються певні символьні структури, полярні одна до одної: об'єкт – суб'єкт, верх – низ, раціональність – чуттєвість, життя – смерть [2, с. 34]. Е. Річ прагнула зруйнувати бінарну опозицію «чоловіче – жіноче», в новому світлі відтворила тісно закріплений за жінкою символічний ряд: хаос, пасивність, емоціональність, стихія, природа, темнота, вологість…

Хоч теорії «жіночого письма» розробляли найчастіше на прикладі усного мовлення або прозових текстів, деякі з них можна застосувати й для аналізу поетичного тексту. Наприклад, прагнення до дослідження неусвідомленого, потяг до поетичних/естетичних експериментів у намаганні зобразити неусвідомлене (занурення у внутрішній світ ліричної героїні як спроба протистояти небажаній дійсності, використання фантазій, снів, мрій). У поезії Едріенн Річ «Мені сниться, що я смерть Орфея» («I Dream I'm the Death of Orpheus», збірка «The Will to Change») авторка зміняє традиційні ролі Орфея та Еврідіки (*dead poet*), наділяючи останню силою (*the fullness of her powers*), упевненістю пантери (*nerves of panther*) і відправляючи в місію (*a woman with a certain mission*), з якою жінка, на її думку, безумовно впорається. Еврідіка з пасивного стану музи перетворюється на активного суб'єкта, творчу особистість, яка сама вирішує свою долю й долю Орфея. Е. Річ не тільки підриває стереотипне бачення Еврідіки виключно як музи, а й міняє місцями категорії фемінного та маскулінного, наділяючи першу типовими рисами другої (активність, сила, творча енергія). Завдяки цій субверсивній стратегії, авторка концентрує увагу на реальній жінці, яка не бажає бути відображенням чоловічого суб'єкта, а претендує на власний голос. Лірична героїня поезії (Еврідіка) є джерелом прихованої та утримуваної енергії: «*Я – жінка у розквіті життя, з певними здібностями» («I am a woman in the prime of life, with certain powers*»), однак її можливості обмежені законами патріархального суспільства *(«обмежені / представниками влади, чиї обличчя я рідко бачу» («limited / by authorities whose faces I rarely see»)),* у якому шлях творчої жінки похмурий і тернистий («пейзаж сутінків та шипів») [9, с. 43]. Проте фінальні рядки містять сподівання на те, що ситуація може змінитися, якщо жінка або жінки, докладуть до цього зусиль: *«…її мертвий поет вчиться ходити / назад проти вітру / з іншої сторони дзеркала» («…her dead poet learning to walk / backward against the wind / on the wrong side of the mirror»)* [Там само, с. 43]. Алюзія на образ дзеркала, а саме на внутрішню його сторону, переносить ліричну героїню у світ Задзеркалля, де вона намагається знайти справжню себе – поета, який може повернутися спиною до погляду інших, розкриваючи для себе та читача найпотаємніші глибини жіночої особистості й жіночого досвіду.

Занурення у світ ліричного суб'єкта за допомогою фантазій, снів використані також для завуальованої критики суспільних інститутів, стосунків у шлюбі, ставлення до нетрадиційного кохання в суспільстві та інших сповідальних моментів. Наприклад, зображуючи свої почуття до коханої жінки, лірична героїня Е. Річ «Двадцять одна поезія про кохання» («Twenty-One Love Poems») проводить аналогію між любов'ю та поезією, уві сні моделюючи ситуацію, де кохання між жінками не буде вважатися чимось відверто неприйнятним або гріховним:

***Мені наснилося, що ти – це поезія**,*
Я кажу, поезія, яку я б хотіла показати людям…
І я сміялася й засинала знову,
Відчуваючи уві сні бажання показати тебе усім, кого я люблю,
Бажання відкрито ходити разом,
Під тягарем гравітації, що не є легким,
Що переносить перисту траву на далекі відстані в задушливому повітрі[1].

Едріенн Річ дуже часто ставить знак рівності між сном та поезією, адже, на її погляд, цим автор передає думку, яка ще не повністю сформувалася в його свідомості. Творчість – це своєрідний психологічний інсайт, коли поет усвідомлює нову ідею після того, як вона виллється в текст поезії.

За допомогою метафори сну авторка моделює альтернативну реальність, намагається уявити, що могло бути, якщо б обставини склалися по-іншому: «*Мені наснилося, що я подзвонила тобі по телефону, / сказати: "Будь добрішою до себе", / але ти хворіла і не могла відповісти*» («*I dreamed I called you on the telephone / to say: Be kinder to yourself / but you were sick and would not answer*») («For the Dead») [9, с. 60]. У цій поезії Е. Річ звертається до померлого чоловіка, а також видатних особистостей, які покінчили життя самогубством, уключаючи Сильвію Плат та Енн Секстон. Поетеса уявляє, що можна було зробити для того, щоб завадити трагедії, відвернути нещастя. Авторка намагається таким чином протистояти небажаній дійсності, пропонуючи уявний варіант розвитку подій. Художній простір організується як певна альтернативна реальність, де жіноче стає синонімом творчого, підсвідомого, пророчого, а мова – прийомом, здатним кинути виклик домінантному дискурсу та світогляду.

Особливу увагу доцільно звернути на специфіку вибору лексичних одиниць, використання образів, символів, безпосередньо пов'язаних з жіночим світом. Серед рис, притаманних поезії Е. Річ, можна також відзначити досить великий пласт лексики, пов'язаної з повсякденним жіночим життям – усілякі дрібнички, як-от: косметика, деталі інтер'єру, кухонне начиння, продукти, білизна – усе те, з чого складається жіночий побут.

Ми не стверджуємо, що в поезії чоловіків ця лексика зовсім відсутня, але жінки використовують образи, пов'язані з їхнім повсякденним життям частіше за чоловіків. Для них ці речі надзвичайно важливі, вони складають жіночу ідентичність, є частиною не тільки оточуючого простору, а й її самої. Недарма лірична героїня сучасниці Е. Річ американської поетеси Сильвії Плат бажає після своєї смерті залишити з собою каструлі та баночки з рум'янами, адже все це є невід'ємною частиною її особистості, а не просто частиною щоденного побуту (поезія «Останні слова» («Last Words», збірка «The Collected Poems») [8, с. 172]. Речі в цьому випадку наділені ознаками живої істоти, протиставлені людській душі, яку вважають непостійною та ненадійною. Авторка, таким чином, міняє місцями складники в опозиції духовне – матеріальне, де улюблені предмети стають утіленням душі ліричної героїні, а духовне знижується до матеріального.

Схожий прийом використовує Едріенн Річ у «Дзеркалі, де двоє є одним» («The Mirror in Which Two Are Seen As One»), передаючи високі почуття за допо-

---

[1] *I dreamed you were a poem, / I say, a poem I wanted to show someone... / and I laugh and fall dreaming again / of the desire to show you to everyone I love, / to move openly together / in the pull of gravity, which is not simple, / which carries the feathered grass a long way down the upbreathing air* (Rich, A. Twenty-One Love Poems / Adrienne Rich's. Poetry and Prose, 1993. – P. 78).

могою предметних, буденних образів. Авторка порівнює кохання з м'ясом під целофановою плівкою, яке стікає кров'ю в холодильнику, очікуючи, коли з нього приготують страву: «*Любов – холодильник / з відчиненими дверима / стиглі стейки стікають кров'ю / їхні серця – у пластиковій плівці / збите масло, абрикоси, / кислі залишки*»[2]. Тему кохання поетеса переносить у звичний для жінки вимір, де захоплення ліричного суб'єкта викликають не очі, вуста коханої, а те, як вона готує, як розрізає рибу: *«…коли вона розрізає рибу / ніж блискавично рухається в її довгих пальцях / жодного зайвого руху» («…when she scales a fish / the knife flashes in her long fingers / no motion wasted»)* [9, с. 18]. Мова домашнього побуту, на думку Е. Річ, може стати мовою кохання, руйнуючи усталені стереотипи, оскільки приготування їжі завжди вважалося рутинним заняттям, яке не заслуговувало на особливу увагу, тим паче в поетичному тексті.

Проблема локусу творчої жінки в суспільстві, де жіноча роль завжди асоціювали з піклуванням про чоловіка та дітей, є однією з наскрізних у всій творчості Е. Річ. Лірична героїня майже завжди розриваються між домашніми проблемами та творчістю, скажімо, вона може читати поезії біля плити з дитиною на руках («… *reading this poem / as you pace beside the stove / warming milk, a crying child on / your shoulder, a book in your hand*») (поезія «Присвята» «Dedications» зі збірки «An Atlas of the Difficult World») [9, с. 25]. Більш того, Е. Річ завжди прагне змістити акценти у вищезгаданій опозиції чоловіче – жіноче, наділяючи ліричну героїню суб'єктним статусом, ставлячи її у центр поезії та всесвіту, роблячи її незалежною від світу чоловіків. Так, у «Важливих ресурсах» («Essential Resources», збірка «Poems Selected and New») авторка буквально намагається перенести всю жінку в поетичний простір, уписуючи її в текст у найдрібніших деталях. Сюжет твору полягає в тому, що дві жінки ведуть розмову про незвичний фільм, який можна було б зняти про життя пересічної жінки: *«You talk of the film we could have made / with women's faces naked of make up / the mist of sweat on a forehead / lips dry, little blood spot from a cold sore»* [10, с. 221]. Авторку цікавить питання, чи можливо відобразити жінку такою, якою вона є насправді – без макіяжу, фальшивої посмішки. Саме реальний вигляд жінки, а не маску, яку від неї очікують, вона прагне відтворити в дзеркалі цієї поезії, створити такий образ жінки, який позбавить її слабкості та інертності: «*Я прагну створити щось, / що не можна буде використати, аби утримувати нас пасивними*» («*I long to create something / that cannot be used to keep us passive*») [Там само, с. 221]. Однак у написаному в 1973 році творі поетеса сумнівається в тому, що правда, здатна відкрити найглибші секрети нашої свідомості (*tombs of the mind unfolding*), може бути сприйнята глядачем [Там само, с. 222]. Проте останні рядки все ж натякають на те, що потужну машину жіночої свідомості вже запущено і колись такий фільм з'явиться на екрані.

У поезії Е. Річ на ранніх етапах наявний мотив пасивності, інтелектуальної переваги чоловіка над жінкою, як-от у поезії «Несказане слово» («An Unsaid Word», збірка «A Change of World»): *«She who has power to call her man / From that estranged intensity / Where his mind forages alone, / Yet keeps her peace and leaves him free. / And when his thoughts to her return / Stands where he left her, still his own, / Knows this the hardest thing to learn»* [9, с. 5]. Образ чоловіка, який творчо розвивається, протилежний до образу жінки, яка є нерухомою, утворює дихотомію мотивів: свобода, мобільність та обмеженість, статичність. Перший мотив асоціюється

[2] «*Love: the refrigerator / with open door / the ripe steaks bleeding/ their hearts out in plastic film / the whipped butter, the apricots / the sour leftovers*» (Rich A. Mirror in Which Two Are Seen As One // Diving into the Wreck, 1973. – P. 18).

з маскулінністю, а другий відповідно – із фемінністю. Але, на думку Беверлі Таненхауз (Beverly Tanenhaus), якщо поглянути на ці рядки з погляду теорії Юнґа, то можна припустити, що лірична героїня Е. Річ приймає чоловічу домінуючу роль як частину свого множинного «я» («*she can accept the superior male as a multiple of herself*») [11, с. 78].

Поезія Едріенн Річ часто відображає мовчазне, сповнене страждання жіноче тіло, але в творах останніх років XX ст. вона втілює нову ідею – «говорити мовою тіла» ('speak the body'), що, на думку М. Коллінза (Michael J. Collins), є компенсацією за «мовчання» (*muteness*) жіночого тіла в ранніх поезіях [7, с. 10]. Яскравим прикладом є цикл віршів «Двадцять одна поезія про кохання» («Twenty-One Love Poems») зі збірки «The Dream of a Common Language», де лірична героїня відверто говорить про своє кохання до жінки, не соромлячись вимальовує жіноче тіло у всіх деталях, пишаючись ним, говорячи мовою жіночого тіла: «*Your traveled, generous* ***thighs*** */ between which my whole* ***face*** *has come and come – / the innocence and wisdom of the place my* ***tongue*** *has found there – / the live, insatiate dance of your* ***nipples*** *in my* ***mouth*** *– / your touch on me, firm, protective, searching / me out, your strong* ***tongue*** *and slender* ***fingers*** */ reaching where I had been waiting for years for you / in my* ***rose-wet cave*** *– whatever happens, this is*» [9, с. 80]. Цей вірш вважають найбільш чуттєвим та ніжним зображенням одностатевого кохання.

Розглядаючи специфіку реалізації гендера в поезії Е. Річ, ми проаналізували, як вищезгадані теорії гендеру та «жіночого письма» узгоджуються з особливостями жіночого досвіду та реалізуються в поетичному творі, а саме: у образах, мотивах та на лексичному рівні, дослідили закономірність звернення до автобіографічного стилю письма в прагненні передати особистий, жіночий досвід та відзначили, що жінка перетворюється на суб'єкт власної поетичної візії або обирає власні об'єкти сексуального потягу як чоловічої, так і жіночої статі.

Мовна реалізація гендера в поезії Едріенн Річ є експериментальною практикою, яку авторка використовує задля описання власної жіночності, проведення цікавих поетичних і естетичних експериментів, спроб уписати жіночий світогляд у поетичний текст. Ми припускаємо, що застосування 'women's writing' в текстах поезій дало Е. Річ цілий набір мовних та поетичних засобів і прийомів (специфічну лексику, символіку й метафорику), які були покликані артикулювати на письмі унікальний жіночий досвід, маргіналізований або зігнорований в американській літературі попередніх років.

Бібліографічні посилання

1. **Брайдотти Р**. Различие полов как политический проект номадизма / Р. Брайдотти // Хрестоматия феминистских текстов. Переводы; под. ред. Е. Здравомысловой, А. Темкиной. – Спб. : Дмитрий Буланин, 2000. –228 с.
2. **Габриэлян Н.** Ева – значит «жизнь». Проблема пространства в современной русской женской прозе / Н. Габриэлян // Вопр. лит. – 1996. – Июль-август. – С. 31–71.
3. **Гендер и язык** / под. ред. А. В. Кирилиной. – М. : Языки слав. культуры, 2005. – 624 с.
4. **Гречушникова Т. В.** Загадки гендерной идентичности в немецкоязычной женской прозе конца XX века / Т. В. Гречушникова // Женщины. История. Общество / под общ. ред. В. И. Успенской. –Тверь, 2002. – Вып. 2. – С. 251– 258.
5. **Кирилина А.** Лингвистические гендерные исследования / А. Кирилина, М. Томская // Отеч. зап. Журн. для медл. чтения [Электронный ресурс] – Режим доступа : http://www.strana-oz.ru/2005/2/lingvisticheskie-gendernye-issledovaniya. – Загл. с экрана.
6. **Основні теорії гендера** : навч. посіб. / за ред. В. П Агеєвої, Л. С. Кобелянської, М. М. Скорик. – К. : «К.І.С.», 2004. – 536 с.

7. **Collins M. J**. The Unearthing of the Body in Adrienne Rich's Poetics / M. J. Collins // Thesis Abstract in partial fulfillment of the requirements for the Master of Arts. – Seton Hall University, 2009. – 32 p.
8. **Plath S**. The Collected Poems / S. Plath. ; ed. by Ted Hughes. – New York : Harper & Row, Publishers, Inc. – 1981. – 351 p.
9. **Rich A.** Adrienne Rich's Poetry And Prose / A. Rich : ed. by Barbara Charlesworth Gelpi, Albert Gelpi. – New York-London : W. W. Norton & Company, 1993. – 434 p.
10. **Rich A.** Poems: selected and new, 1950–1974 / Adrienne Cecile Rich. – New York : W.W. Norton & Company, 1975. – 256 p.
11. **Tanenhaus B.** Politics of Suicide and Survival: The Poetry of Anne Sexton and Adrienne Rich // B. Tanenhaus / Women, Literature, Criticism : edited by Harry R. Garvin. – Bucknell University Press : London, 1978. – 183 p.

Надійшла до редколегії 23.02.15

УДК 811.161.1'42

М. И. Жадлун

Днепропетровский национальный университет имени Олеся Гончара

ОБРАЗНОЕ ПРЕДСТАВЛЕНИЕ КОНЦЕПТА «ВОДА» В ПОЭЗИИ А. АХМАТОВОЙ И М. ЦВЕТАЕВОЙ (на примере сравнения и метафоры)

Рассмотрена когнитивная (метафорическая) составляющая образного компонента концепта «вода» в поэзии А. Ахматовой и М. Цветаевой. Определены признаки, лежащие в основе сравнения и метафорического переноса сопоставляемых объектов. Выявлены общие и отличительные черты для сравнения и метафорического переноса «воды» и ее лексических репрезентантов с объектами, предметами, явлениями окружающей действительности. Выделены объекты, предметы, явления, образное воплощение которых происходит посредством их сравнения с водой.

Ключевые слова: поэзия, картина мира, образный компонент концепта, концепт «вода», сравнение, метафора, метафорический перенос.

Жадлун М. І. Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара. ***ОБРАЗНЕ ЗОБРАЖЕННЯ КОНЦЕПТУ «ВОДА» В ПОЕЗІЇ А. АХМАТОВОЇ ТА М. ЦВЄТАЄВОЇ (на прикладі порівняння та метафори)***

Розглянуто когнітивний (метафоричний) складник образного компонента концепту «вода» в поезії А. Ахматової та М. Цвєтаєвої. З'ясовано ознаки, що лежать в основі порівняння та метафоричного перенесення зіставлюваних об'єктів. Виявлено спільні та відмінні риси для порівняння та метафоричного перенесення «води» і лексичних репрезентантів з об'єктами, предметами, явищами навколишньої дійсності. Виділено об'єкти, предмети, явища, образне втілення яких відбувається за допомогою їх порівняння з водою.

Ключові слова: поезія, картина світу, образний компонент концепту, концепт «вода», порівняння, метафора, метафоричне перенесення.

Zhadlun M. I. Oles Honchar Dnipropetrovsk National University. ***FIGURATIVE REPRESENTATION OF THE «WATER» CONCEPT IN THE POETRY OF A. AKHMATOVA AND M. TSVETAEVA (on examples of similes and metaphors)***

Life and works of A. Akhmatova and M. Tsvetaeva many times attracted attention of researchers. The study and comparison of the components of their poetic concept is especially relevant. This article describes a cognitive (metaphoric) component of imaginative component of «water» concept in the poetry of Anna Akhmatova and Marina Tsvetaeva: there were defined signs of underlying comparison and metaphorical transference of compared objects; there are identified common and distinctive grounds for comparison and metaphorical transfer of «water» and its lexical represen-

© Жадлун М. И., 2015